

REURING!Café

Een Betere Overheid - Het Hooglerarendeбат

Valerie Frissen: 'De overheid wil vaak alles zelf bouwen'

Wie kan de mantra's van het programma Vernieuwing Rijksdienst niet dromen? De vraag is hoe je deze vertaalt naar de weerbarstige praktijk. Tijdens het ReuringCafé van 11 maart bogen zes hoogleraren zich over deze kwestie. PM sprak Valerie Frissen, hoogleraar ict en sociale verandering, direct na afloop. 'Een luire overheid is geen gek idee.'

Moet de overheid dan achterover gaan leunen en de boel op zijn beloop laten?

'Er bestaat een enorme drang naar controle. Een bescheidener plaats zou wel terecht zijn. Ik begrijp die drang tot dosiervorming niet. De overheid wil zowel trainer, spits als verdediger zijn. Zo krijg je kluitjesvoetbal. Burgers zijn tientallen jaren gepamperd door de verzorgingsstaat, maar intussen - mede door ict - een stuk verder geëvolueerd. Als je als overheid lui durft te zijn, is dat een teken van vertrouwen in de kracht van de samenleving.'

Wat is vernieuwing van de overheid?

'Vernieuwing is het in staat zijn om te gaan met wat er vanuit de buitenwereld op je afkomt. Ambities als vermindering van de regeldruk zie ik niet als innovatie, dat zijn eerder hersteloperaties. Nu ligt de focus vaak op rationaliserings- en moderniseringsprocessen. Echte innovatie betekent dat je institutionele kaders durft te herzien.'

U pleit voor een bèta-overheid. Wat bedoelt u daar precies mee?

'Met bèta bedoel ik iets waar continu aan gewerkt wordt door meerdere belanghebbenden. Denk aan softwareapplicaties op het internet waar verschillende gebruikers aan meebouwen. Als burgers zich willen bemoeien met de overheid, geef hen dan ook verantwoordelijkheid en deel de risico's met hen. De overheid wil vaak alles zelf bouwen en denkt daarbij tien jaar

vooruit. Maar de samenleving is volatiel. We moeten de instituties hierop inrichten en flexibel inspelen op de dynamiek in de samenleving.'

Is er te weinig oog voor wat er in de samenleving gebeurt?

'Een overheid moet weten wat er speelt in de maatschappij. Er is nu een soort van schaduwoverheid aan het ontstaan. Op allerlei fronten zijn burgers zich aan het weren en tegelijkertijd doen zij hele mooie dingen. De overheid zit nog vast aan een oud paradigma met rigide modellen terwijl de samenleving ict inmiddels volledig heeft gedomesticeerd.'

Maakt de overheid slim gebruik van ict?

'Eigenlijk zijn veel grootschalige ict-projecten vaak verkapte Noord-Zuidlijn-trajecten. Als de koers eenmaal is ingezet, is deze lastig te wijzigen. Het Elektronisch Patiëntendossier staat na vijftien jaar nog steeds in de steigers. Wie heeft de politieke moed om de stekker uit deze projecten te trekken? Je ziet wel dat er, mede door de ontstane crisissfeer, langzamerhand meer besef komt van de noodzaak tot duurzame en flexibele oplossingen. De overheid stelt zich wat opener op.' •

Een impressie...

'De afslanking verloopt conform plan. Ondanks de intensiveringen op verschillende departementen is het aantal ambtenaren nominaal gedaald.'

Roel Bekker, naast SG hoogleraar Arbeidsverhoudingen bij de overheid, geeft tijdens het ReuringCafé een update op basis van de meest recente cijfers van januari dit jaar.

'Veranderkundig gaat het goed. Maar veranderen we de goede zaken?'

Volgens Stavros Zouridis houdt de overheid te weinig rekening met de vraag vanuit de samenleving.

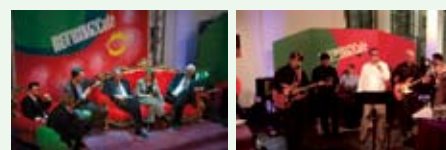
'Ik durf te wedden dat er niet meer dan vijf mensen in Nederland zijn die het bekostigingssysteem van de gezondheidszorg begrijpen.'

Roel in 't Veld verwondert zich over het feit dat er tegelijkertijd 150 parlementsleden en een heel departement zich bezighouden met de controle hiervan.

'Er bestaat een circulaire cascade van haat en nijd binnen het openbaar bestuur. Die moeten we zien te doorbreken.'

Mirko Noordergraaf constateert dat bestuur en beleid 'uit zijn' bij het grote publiek. Hij roept ambtenaren dan ook op geen 'ketenachtige taal' meer te spreken.

'Als ik de baas was, zou ik hopen dat we allemaal volstrekt interessantloos zouden worden.'

Mark van Twist geeft aan dat saaiheid niet per definitie slecht is en ziet hierin mogelijkheden om aan zelfhaat te ontkomen.